Nr 28

Socialutskottets betänkande i anledning av motion om varningstext på förpackningar innehållande läkemedel som nedsätter förmågan att framföra fordon.

Motionen

I motionen 1973:30 av herr Wiklund i Stockholm (fp) hemställs att riksdagen ville hos regeringen anhålla att erforderliga åtgärder vidtas för att få till stånd föreskrifter om att mediciner, som framkallar störningar i fråga om förmågan att framföra motorfordon, skall förses med särskild varningstext och dito symbol om risken att använda sådana mediciner i samband med framförande av motorfordon.

Remissyttranden

På hemställan av utskottet har socialstyrelsen och statens trafiksäkerhetsverk yttrat sig över motionen.

Socialstyrelsen anför inledningsvis följande.

Problemet läkemedel–trafik har flera sidor. Sålunda kan en trafikant som intagit visst läkemedel bli olämplig i trafiken, särskilt om han inte vant sig vid verkningarna av det intagna medlet. Påverkan beror över huvud taget på den enskildes individuella känslighet, vilken kan variera med hänsyn till dels den tid han tagit medlet, dels det aktuella medlet. En stor mängd läkemedel kan i större eller mindre grad inverka på förmågan att framföra fordon. Samtidigt vet man att åtskilliga människor står på behandling med lugnande medel sedan lång tid utan att de därför har nedsatt körförmåga och bör berövas rätten att framföra fordon. I vissa fall kan till och med en trafikant som står på regelbunden medicinering av ett lugnande eller avspännande medel bli en trafikfara, om han plötsligt slutar att ta sin medicin. En särskild, ej alltid helt kort varningstext skulle bli nödvändig på ett stort antal läkemedel men samtidigt lätt bli missvisande för flertalet av dem, som intar medlen. Det bör påpekas att i många fall, där trafikförseelser begåtts efter intagande av ett läkemedel, har ett intag långt över normal eller rekommenderad dos förelegat och föreburen brist på kännedom om medlets inverkan på körskickligheten har haft karaktären av bortförklaring.

Socialstyrelsen framhåller att styrelsen på olika sätt – genom anvisningar till läkarna och genom till allmänheten riktad information – sökt minska de nämnda riskerna. Styrelsen hänvisar bl. a. till att styrelsen förra året utfärdat cirkulär (MF 1972:79) enligt vilket läkare är skyldig att informera patient om eventuella trafikrisker på grund av ordinerade läkemedel (se även MF 1967:32). Vidare upplyser socialstyrelsen att en arbetsgrupp inom socialstyrelsens läkemedelsavdelning under år 1972 utarbetat förslag till information i form av bipacksedel till läkemedelsför-

packningen och att den slutgiltiga utformningen av en sådan information diskuteras med branschorganisationerna.

Vidare anför socialstyrelsen följande.

Frågan om märkning av förpackningar till trafikfarliga läkemedel med en särskild symbol har diskuterats på nordisk basis. En enhetlig märkning i samtliga nordiska länder skulle medföra fördelar ur kostnadssynpunkt såsom fallet är med läkemedlens normala etiketter, vilka är lika i de nordiska länderna men i regel ej har utrymme för information. Förarbeten har gjorts och man har inom de nordiska läkemedelskontrollorganisationerna enats om att låta den kommande nordiska läkemedelsnämnden lösa frågan om utformning och samordning av en dylik märkning.

Sammanfattningsvis framhåller socialstyrelsen *att* läkarna är skyldiga att informera en patient om ordinerade läkemedels eventuella påverkan på dennes förmåga att föra motorfordon, *och att* frågan om information om läkemedel–trafik avses lösas i den kommande nordiska läkemedelsnämnden, *samt att* märkning av förpackning till trafikfarligt läkemedel med särskild symbol bör ytterligare utredas och i den mån den införs kombineras med adekvat skriftlig information, så att patienten ej avstår från att inta ordinerat läkemedel t. ex. på grund av skrämsel.

Mot bakgrund av den i yttrandet lämnade redovisningen avstyrker socialstyrelsen motionen.

Statens trafiksäkerhetsverk vitsordar att allmänhetens kunskaper om att vissa mediciner har nedsättande effekt på en fordonsförares förmåga att framföra sitt fordon, och framför allt vilka mediciner som har sådan effekt, torde vara bristfälliga. Trafiksäkerhetsverket hänvisar mot denna bakgrund till den verksamhet socialstyrelsen planerar för att få till stånd en förbättrad information till läkare och allmänhet om problemet. Trafiksäkerhetsverket ställer sig positivt till motionens syfte och anför i detta hänseende följande.

Som ett led i upplysningen till allmänheten om medicins inverkan skulle också kunna tänkas en varningsmärkning på medicinen. Emellertid förekommer inte sällan att sådan medicin levereras i så små förpackningar att en varningsmärkning i kombination med annan upplysande text på förpackningen knappast kommer att observeras. Andra åtgärder bör därför också prövas för informationen.

Förslag i Nordiska rådet

I ett i Nordiska rådet i mars innevarande år väckt medlemsförslag om motverkande av användningen av rusgivande och bedövande ämnen i trafiken har hemställts att Nordiska rådet skall rekommendera Nordiska ministerrådet att bl. a. skyndsamt införa ett enhetligt varningssystem för utmärkning av trafikfarliga mediciner och andra ämnen genom text och en lätt igenkännlig symbol. Remissbehandling av medlemsförslaget har skett.

Utskottet

Motionären vill att åtgärder skall vidtas så att förpackningar som innehåller läkemedel som kan nedsätta förmågan att framföra motorfordon skall förses med varningstext och varningssymbol om den föreliggande risken.

Utskottet delar motionärens uppfattning att det är viktigt att allmänheten informeras om att många läkemedel kan föra med sig allvarliga trafikrisker och att vissa läkemedel förstärker effekten av alkohol. Det är också viktigt att i det enskilda fallet läkare informerar patient om föreliggande trafikrisker på grund av ordinerade läkemedel. En sådan informationsskyldighet föreligger för läkare enligt bestämmelser som utfärdats av socialstyrelsen. Det kan enligt utskottets mening också vara motiverat att det övervägs att låta patienter få information om den nedsättning av körförmågan, som visst läkemedel kan föra med sig, genom att varningstext eller varningssymbol anbringas på förpackningen. Som framgår av socialstyrelsens yttrande kan man räkna med att en prövning av frågan kommer att ske inom den nordiska läkemedelsnämnd som skall tillsättas. Utskottet har inhämtat att inom socialstyrelsens läkemedelsavdelning frågan utreds om svenskt ställningstagande till hur märkningen bör utformas. Här finns också skäl erinra om att ett medlemsförslag i den i motionen upptagna frågan väckts i Nordiska rådet. Med hänsyn till det anförda anser utskottet att någon riksdagens åtgärd i anledning av motionen inte är erforderlig.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1973:30.

Stockholm den 21 november 1973

På socialutskottets vägnar
GÖRAN KARLSSON

Närvarande: herrar Karlsson i Huskvarna (s), Gustavsson i Alvesta (c), Svensson i Kungälv (s), Dahlberg (s), Carlshamre (m), fru Skantz (s), herrar Larsson i Öskevik (c), Hyltander (fp)*, Johnsson i Blentarp (s), Andreasson (c), Nordberg (s)*, Åkerlind (m), Romanus (fp)*, Nilsson i Växjö (s) och Hagberg (vpk)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

GOTAB 5458 S Stockholm 1973